

Visserij

De klapslof geeft de vissers van de TX-36 na het pulsverbod weer moed

Jaap van der Vis met de nieuwe visserijvinding: de klapslof. Beeld Olaf Kraak

In de Texelse haven van Oudeschild zoeken vissers naar een opvolger van het pulsvissen, dat vanaf 1 juli is verboden. "Je gaat er sowieso op achteruit."

Floris Akkerman 13 juni 2021, 11:04

Jaap van der Vis slaat uit frustratie kort met zijn hand op de romp van zijn schip. “We hebben nog drie weken en dan is het gebeurd.” Zijn TX-36 krijgt daarom deze weken geen rust. Het vissersschip is maar net terug in de

Texelse haven van Oudeschild of de bemanningsleden controleren en repareren de visnetten. Na het middaguur vaart de TX-36 uit met een nieuwe ploeg van vijf man om zo veel mogelijk van het pulsvissen te profiteren. In het weekend wordt er doorgevist.

“De innovatie van de eeuw”, noemt schipper/eigenaar Van der Vis het pulsvissen meerdere malen deze ochtend. Het pulsvistuig geeft kleine stroomstootjes waardoor platvis als de tong uit de zeebodem opschrikt en in het net zwemt. De vismethode is vanaf 1 juli verboden. De Europese Unie deed het pulsvissen in de ban omdat het visbestand en de ecosystemen eronder te lijden zouden hebben. Met name Nederlandse vissers worden zwaar geraakt, omdat ze flink hebben geïnvesteerd in de techniek.

Iedereen is gek op Noordzeetong

“Dat verbod is een aardige kink in de kabel”, zegt de energieke Van der Vis (68), terwijl hij meehelpt met het klaarstomen van de TX-36. Pulsvissen levert Van der Vis naar eigen zeggen een grotere vangst op en bespaart hem 50 tot 60 procent brandstof ten opzichte van het traditionele boomkorvissen. Bij deze methode sleept hij kettingen van vierduizend kilo met zich mee. Die moeten de tong opschrikken. Na de beslissing van de EU begon Van der Vis te ‘prakkiseren’ over een opvolger voor het pulsvissen. “We willen graag door met vissen. Want de vraag is er. Iedereen is gek op die Noordzeetong.”

Met zelfstandig ondernemer en uitvinder Harmen Klein Woolthuis (48) boog hij zich over een alternatief. In hun achterhoofd zat het vinden van een balans tussen zo min mogelijk brandstofverbruik, de kosten, en een optimale vangst, de verdiensten. Ze kwamen uit op de klapslof.

Op een klein industrieterrein achter de haven tonen de visser en de uitvinder een exemplaar. Een grijs scharnier dat op en neer gaat als de klapschaats. De slof is de benaming voor het uiteinde van het boomkortuig.

De kettingen komen terug

Met het einde van het pulsvissen komen de zware kettingen sowieso terug. De kunst is om de kettingen aan de grond te houden, begint Klein Woolthuis aan de uitleg van de klapslof. Normaal gesproken zitten de kettingen op de TX-36 vast aan een vleugel. Door de diepteverschillen op de zeebodem beweegt de vleugel op en neer. Wanneer de vleugel omhooggaat, neemt hij de kettingen mee en raken die het contact met de zeebodem kwijt. Daardoor verliezen de kettingen hun werking: het opschrikken van de vissen om ze vervolgens te vangen in de netten. De klapslof moet dat voorkomen en zorgt ervoor dat bij een bewegende vleugel de kettingen aan de grond blijven, waardoor Van der Vis geen vangst misloopt.

In de haven van Oudeschild werd Van der Vis uitgelachen om de klapslof. “Iedereen zei: je vangt minder dan met het traditionele boomkorvissen.” Om hun ongelijk te bewijzen heeft Van der Vis tien weken proefgedraaid. Aan de ene kant van de TX-36 viste hij op de traditionele methode, aan de andere kant hing de klapslof. Het werd een succes, beweert Van der Vis. De klapslof ving meer tong en trok twaalfhonderd kilo lichter. Vanaf 1 juli is hij van plan om met de klapslof aan beide zijdes van de TX-36 te vissen. “Na het pulsverbod hingen de koppen van de bemanning naar beneden. De klapslof geeft weer moed.”

Kan deze uitvinding het pulsvissen doen vergeten? Van der Vis, teleurgesteld: “Dat ga je nooit meer evenaren. Je gaat er sowieso op achteruit”, zegt hij met hoorbare ergernis.

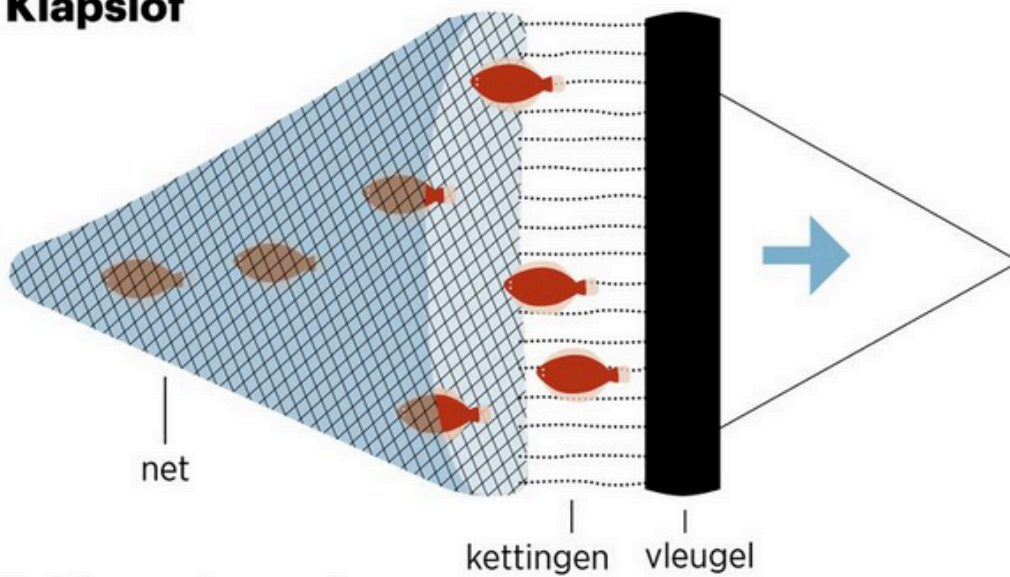
Want in plaats van het pulsvistuig hangen de zware kettingen weer aan de TX-36. Die woelen de zeebodem om en kosten meer brandstof en dus CO₂, zegt Pieke Molenaar, onderzoeker vistechniek van Wageningen University & Research, aan de telefoon. En, voegt hij eraan toe, je hebt “meer bijvangst van zeesterren, krabben en ondermaatse vis, stenen en kans op vliegtuigbommen”.

Ook anderen zijn in de weer met innovaties

Van der Vis is niet als enige Texelse visser op zoek naar de gouden visformule. De bemanningsleden van de TX-94 verderop zijn in de weer met hun innovatie. Op het dek liggen rubberen strengen met rubberen schijven die de wekkerkettingen moeten vervangen. Hiermee moet de bemanning nog proefdraaien.

De visserij probeert van alles om niet terug te hoeven gaan naar de kettingen, weet Molenaar. Het kabinet heeft vorig jaar 45 miljoen euro beschikbaar gesteld voor innovaties in de sector. Van der Vis en Klein Woolthuis kregen voor de klapslof subsidie. Naast de klapslof en de rubberen strengen heb je waterstralen, luchtdruk, bolkoppen, borstels, harkjes – allemaal om de vis van de bodem op te schrikken. Op de klapslof na zijn het vismethodes om de tong, die in het zand ligt, op te schrikken. Molenaar: “De klapslof is een no-brainer. Die werkt. Dat moet je gewoon doen. Maar ik heb nog geen vismethode gezien die zo efficiënt werkt als het pulsvissen in verhouding tot het brandstofverbruik en de vangstscore.”

Klapslof

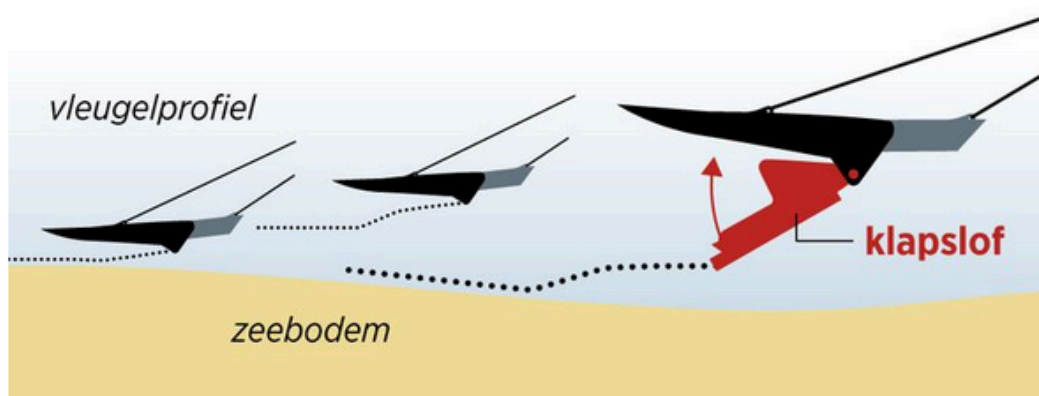
Huidige manier van vissen

Zware kettingen slepen voor het net over de zeebodem om de vissen op te schrikken

De vleugel zweeft over de zeebodem. Door de diepteverschillen op de zeebodem beweegt de vleugel op en neer. Kettingen en zeebodem hebben niet voortdurend contact.

Klapslof

Kettingen worden via de klapslof bevestigd. Deze beweegt mee, waardoor de kettingen de bodem blijven raken.

©TROUW L&F | BRON: HARMEN KLEIN WOOLTHUIS, HFK ENGINEERING

Beeld Louman & Friso

Van der Vis vaart later die middag uit richting de Nederlandse wateren. In de Britse wateren is hij niet welkom omdat daar sinds de Brexit een pulsverbod geldt. Dat gold al in de Franse wateren. Van der Vis' afwezigheid stemt de Britse en Franse vissers tevreden. Het lichtere pulsvissen was geschikter voor de Britse zeebodem dan de zwaardere kettingen. Opeens lagen naast de Britten de concurrerende Nederlanders, zoals Van der Vis, die de tong naar binnen haalden. Daarnaast stelden de Fransen met de Franse ngo Bloom dat de vistechiek het visbestand, de zeebodem en ecosystemen zou schaden. Ze lobbyden met succes bij Brussel. Al wezen wetenschappers op het tegendeel.

Van der Vis en Klein Woolthuis zijn er nog altijd giftig om. Van der Vis verbeterde: "In mijn vijftig jaar als visser is de zee nog nooit zo vol geweest met vis".

Zulk verzet verwachten zij niet met de klapslof. "Die doet geen kwaad. Technisch los je het anders op binnen de regels. Je vist weer met kettingen." Een mening die Molenaar deelt. De waterstraalmethode kan wél op tegenstand stuiten, stelt Klein Woolthuis: "Want dan doe je echt fysiek iets anders".

Het pulsvissen deed de reputatie van Nederland in het buitenland geen goed. Om buitenlandse vissers en partijen mee te krijgen, adviseert Molenaar om die vroeg te betrekken bij de Nederlandse visuitvindingen: "Dan kunnen ze niet zeggen dat ze van niets wisten en worden ze niet overvallen. Betrek ze erbij. Hoor hun gedachten erover. Dan kun je daarmee wat doen."

Het vertrek van de TX-36 nadert. Onder bewonderend oog van toeristen kijkt de bemanning samen met Van der Vis het pulsvistuig na. Hij neemt geen genoegen met de klapslof. Zijn zoektocht gaat door. “Ik lig dag en nacht te piekeren hoe we van die zware kettingen afkomen.” Strijdlustig: “Ik wil wat anders.”

Lees ook:

Voor de pulsvisserij is het nu echt einde verhaal

Het lijkt [definitief gedaan met de pulsvisserij](#). Nederlandse pulsvissers zullen op zoek moeten naar andere vangstmethoden.

Pulsvissers vrezen voor hun bestaan: ‘We eten straks droge crackers’

Een verbod op pulsvisserij komt rap dichterbij. De Texelse visser [Cor Vonk vreest voor het voortbestaan](#) van zijn familiebedrijf. ‘Dit heeft desastreuze gevolgen.’